

ko se sprejemajo v društvo tudi letni člani z udnino 50 novč. Torej rodoljubni hrvaški duhovniki, na delo! Lani se je sicer že precèj kasno oglasilo, da se sprejemajo v društvo letni člani, pa vendar se jih je oglasilo 2495. Upamo, da se to število v tekočem letu vsaj podvoji. Domsrtnih členov šteje društvo 12.153, a ves imetek je vreden 155.991 gld. 34 novčičev. Društvo bo izdalo za to leto pet knjižic: koledar „Danico“ v 42.000 iztiskih, „Ptice“, zadnji zvezek Davorina Trstenjaka, potem „Čovjek od ženitbe do smrti“ po Albanu Stolzu in jedno knjižico gospodarstvene in jedno pobožne ali pa pripovedne vsebine. Društvu želimo od srca uspeha in rasti.

Letos bodo slavili Madjari tisočletnico svojega prihoda v svoje sedanje pokrajine. Slovesnosti bode seveda dovelj, a priredili bodo menda

l. 1896. tudi velikansko razstavo. Na tej razstavi bodo sodelovali tudi Hrvati: zakaj, pač ne vem. Izbral se je poseben odbor, kateremu je naloga skrbeti, da bode hrvaški oddelek čim sijajnejši. Vlada je dovolila v ta namen 100.000 gld., in vendar se mnogim v odboru zdi ta vsota še mnogo premajhna. Spominjamo se še lepe hrvaške deželne razstave, katera je bila sicer jako dostojna; tudi takrat se je dovolila za razstavo neka vsota, vendar je bila prav mačehinska v primeri z vsoto, katera se daje v proslavo madjarskega imena.

Za danes dovršim to svoje pismo; post je, pa bodi tudi pismo kratko. Če Bog dá zdravje, pomenimo se po veliki noči zopet kaj malega. Naj se le zopet jedenkrat oglasi vesela pomlad! Pozdravljeni!

Književnost.

Slovenska književnost.

Knjige „Matiče Slovenske“ za leto 1894.

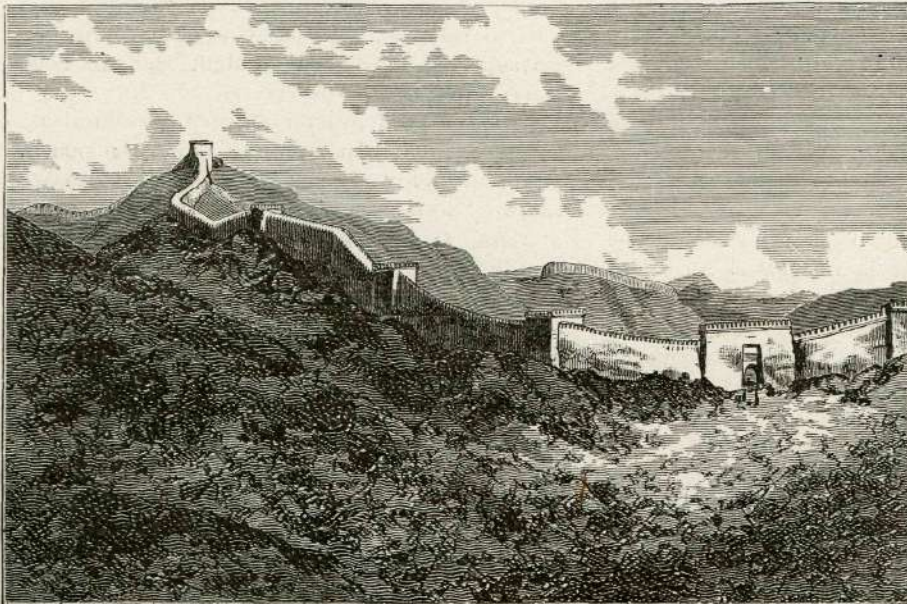
(Dalje.)

Ant. Knezova knjižnica. Zbirka zabavnih in poučnih spisov. Izdaje „Slovenska Matica“. I. zvezek. Uredil Fr. Levč. V Ljubljani 1894. Tisk „Národne tiskarne“. Str. VI + 195. Cena 40 kr.

Knezova knjižnica prinaša podobo ustanovnika, rajnega velikega trgovca v Ljubljani,

gosp. Antona Kneza, in kratek življenjepis njegov. Zatem pa čitamo v knjižici povest: „Gospod Lisec“. Spisal dr. Fr. D. — Slovensko občinstvo veselo seže po vsakem novem delu, ki ga je napisalo spretno pero gospoda dr. D. Saj pa tudi pisatelj zna pripovedovati. Brez nepotrebnih uvodov nas v svojih povestih seznanja z glavnimi osebami tako umno, da so nam takoj zanimive in domače, kakor da bi bili naši stari znanci. V tej-le povesti spoznamo glavno osebo, gosp. Lisca, ki je bil v mladosti v železnični službi, na starost

pa je prišel v Dobravo, kjer si je znal med preprostimi rojaki pridobiti visoko čisljanje, ker je pomagal ljudem pri tožbah in sploh pri opravkih z gospodsko. Kmalu je bil najvažnejša oseba v Dobravi; njegov vpliv se je kazal v vseh hišah, zlasti pa pri Brdarjevih. Brdarjeva brata, kmečka sinova, Janez in Tone, si nista bila kar nič sorodna po duhu. Janez je bil pol leta v Zagorju pri rudarjih. Navzel se je ptujih šeg, postal bahač in postopač. Oženil se je

Kitajski zid.

in dobil brezskrbno in lahkomisljeno ženo, ki se je znala lepo oblačiti in ročno sukati. Kupil si je konjiča in koleselj, za gospodarstvo se ni brigal. Ponosen je bil zlasti na to, da je Liščev prijatelj. A gospodarstvo je jelo pešati. Janez se je zadolžil, prišel v roke oderuhu Vrbanu in sleparju Lisca, ki se mu je preje hlinil prijatelja. V tej stiski se sprijazni s Prelaznikom, ki mu je delal denar. Janez ga je spečaval, a gosposka ga je kmalu zasledila in kaznovala. — Ves dru-

gačen pa je Tone. Ustavlja se Liščevim sebičnim in krivičnim nazorom, kakor tudi bratovemu potratnemu življenju. Sam pa je vedno resen, delaven in varčen. Oženil se je z Jerico, delavno in pridno stričnico skopuha Vrbana. Slepar Lisec pa je pregovoril skopuha, da Jerici ni izročil posestva, ampak je je dal le v najem; za štiri leta ga je znal zopet tako pregovoriti, da je bil voljan, pognati Jerico in Toneta od doma. A prišlo je drugače, — Vrban je umrl, Liščeve sleparije so prišle na dan, in Tone pa Jerica sta imela lepo domačijo.

Povest je vzeta iz naroda in je pisana prav v pouk narodu. Skoro v vsaki večji vasi lahko s prstom pokažemo „sleparja Lisca“ in „skopuha Vrbana“, ki sta prava nesreča za naš narod. Prav tako so iz življenja vzete druge osebe v povesti. Dejanje napreduje prav naravno. Zlasti dobro dé čitatelju, da tega ne ovirajo dolgočasni samogovori in opisovanja. Pisatelj zna z malo besedami označiti položaj, časovne in krajevne razmere. Vsi pogovori so značilni. Pisatelj tudi uči, — toda ne z modrovanjem, ampak povest sama kaže, — kam vodi potratnost, kam pa pridno delo. Prepričani smo, da nihče ne odloži povesti brez iskrene želje, da bi našla mnogo bralcev.

Poleg te povesti je v knjižici še „Ženitev Ferdulfa vojvode.“ Furlanska povest. Spisal Bogdan Vened. — Pesnik opeva v osmih spevih pokrščenjevanje (goriških) Slovencev in njih boje s Furlani, zlasti z vojvodo Ferdulfom. Povod temu boju je bila namerjana ženitev vojvode. Vsa snov je jako zanimiva, ženitev Ferdulfova posebej še kakor nalašč za epsko pesem. Vse je združeno v

Južna vrata v korejskem glavnem mestu Seulu.

prijetno celoto. Izmed posameznostij omenjamo le dveh stvari. Oseba blagovestnika Dobrorada, — čegar ime nosi peti spev, — je pretemna, preskrivnostna. Nekako preveč spominja sv. Sevesina. — Pesnik rabi ves mnogovrstni, tu in tam pač preobilni pesniški nakit, ki morda ne bo ugajal vsakemu bralcu, kaže pa vendar pesnikovo spretnost, bogatost v mislih in lahkoto v besedah. Mladi pesnik kaže lepo nadarjenost, in veselo je, da zvené v naših suhoparnih časih pesnikove ubrane strune po slovenskih logih in gajih.

V obče smo s I. zvezkom Knezove knjižnice jako zadovoljni in upamo, da bo Matici privabil novih udov. —j.

Popotnikov koledar za slovenske učitelje 1895 s popolnim imenikom šolskih oblastnij, učiteljskih, ljudskih šol in učiteljskega obojja po Južno-Štirskem, Kranjskem, Primorskem in slovenskem delu Koroškega po stanji v začetku šolskega leta 1894/95. VIII. leto. Sestavil in založil Michael J. Nerat, nadučitelj in urednik Popotnikov v Mariboru. Maribor. Tisk tiskarne sv. Cirila. 16⁶. Str. 200. Cena nev. 1 gld., vez. 1 gld 30 kr. Naslov naznanja tudi vsebino. Ta koledar se odlikuje v tem, da nima skoro nič „kramarskih“ oznanil. Učiteljem je lahko v veselje.

Zakaj? — Zato! Zbirka pravljic, pripovedk in legend za šolo in dom. Nabral in izdal Anton Brezovnik, učitelj. V Ljubljani 1894. Založil Janez Giontini. Tiskal R. Milic. 8⁹. Str. 101. Cena kart. 30 kr., po pošti 33 kr. — Posamezne pripovedke in legende niso izvirne, ampak so le izbrane. Zdele